

LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.¹

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan². Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti³. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoiltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkántähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää

¹ Perusopetuslaki 10 §

² Perusopetuslaki 12 §

³ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 8 §

systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielille/kohdekielille asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa⁴. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuellla.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltuihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös

⁴ Opetushallituksen määräys 25/011/2005

oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin, kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen

tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä *kohdekieli*.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä

vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

10.2. Laajamittainen kaksikielinen opetus Kajaanissa

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
- mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa
- mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
- mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä
- käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksiottoon.

10.2.1 Opetuksen järjestäminen

Kajaanin kaupungin laajamittaisen kaksikielisen opetuksen kohdekieli on englanti. Opetus on tarkoitettu suomenkielisille ja muunkielisille lapsille, jotka haluavat ja pystyvät opiskelemaan englannin kielellä. Oppilailla on riittävä suomen kielen taito. Opetusta voidaan kuitenkin tarjota esimerkiksi huoltajien työn takia Kajaanissa väliaikaisesti asuville muiden kuin suomalaisten perheiden lapsille. Laajamittaista kaksikielistä opetusta järjestetään Seminaarin koulussa ja Keskuskoulussa.

10.2.2 Oppilaaksi oton periaatteet

Ensimmäiselle luokalle haetaan tammikuussa avoimen haun kautta. Oppilaan tulee osallistua kielivalmiusarviointiin, jonka perusteella oppilasvalinnat tehdään. Oppilailta vaaditaan riittävä suomen kielen taito. Väliaikaisesti Suomessa asuvien vieraskielisten lasten kohdalla kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä voi kuitenkin tehdä poikkeuksen suomen kielen taitovaatimuksessa. Tällaisten oppilaiden kohdalla opetusta voidaan eriyttää oppilaan tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

Oppilaspaikat täytetään kielivalmiusarvioinnista saatujen pisteiden perusteella paremmuusjärjestyksessä. Kielivalmiusarviointi tulee läpäistä hyväksytysti.

Kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä tekee oppilaaksiottopäätöksen yhteistyössä esiopetuksen kanssa.

Muille laajamittaisen kaksikielisen opetuksen luokille (vuosiluokat 2-9) ensimmäistä kertaa hakeutuvilta oppilailta vaaditaan riittävä englannin ja suomen kielen taito. Kielivalmius- ja kielitaitoarviointiin perustuvan valinnan tekee laajamittaisen kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä. Jos oppilaan suomen kielen taidot ovat puutteelliset, hänen on käytävä valmistava suomenkielinen opetus ennen kaksikielisen opetuksen aloittamista. Väliaikaisesti Suomessa asuvien vieraskielisten lasten kohdalla kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä voi kuitenkin tehdä poikkeuksen suomen ja englannin kielten taitovaatimuksissa. Tällaisten oppilaiden kohdalla opetusta voidaan eriyttää oppilaan tarpeiden ja taitojen mukaisesti.

10.2.3 Kaksikieliseen opetukseen osallistuminen

Kun oppilas aloittaa opiskelun kaksikielisessä opetuksessa, hän ja hänen huoltajansa sitoutuvat jatkamaan siinä koko perusopetuksen ajan. Laajamittaisen kaksikielisen opetuksen oppilaalla on oltava halu ja kyky selviytyä englannin- ja suomenkielisessä opetuksessa. Tärkeintä on, että oppilas kokee opiskelun ja oppimisen mielekkääksi sekä suoriutuu koulutehtävistään. Jos huomataan, että oppilaalla ei ole valmiuksia suorittaa vuosiluokkansa tasoisia tehtäviä englanniksi, hänet voidaan siirtää suomenkieliselle luokalle kaksikielisen opetuksen ohjausryhmän päätöksellä. Päätökset tehdään oppilaan edun mukaisesti.

10.2.4 Opetuksen kielijako

Vuosiluokilla 1-6 englanninkielisen opetuksen osuus on noin 50 % oppilaan tunneista. Vuosiluokilla 7-9 englanninkielisen opetuksen osuus on vähintään 25 % ja korkeintaan 30 %. Koko perusopetuksen aikana oppilaat saavat opetusta sekä englanniksi että suomeksi mahdollisuuksien mukaan jokaisessa oppiaineessa.

Vuosiluokilla 1-6 noudatetaan ”yksi opettaja – yksi kieli” -periaatetta. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu myös opettaja. Opettajat suunnittelevat yhteistyössä, millä kielellä eri sisältöjä ja oppimiskokonaisuuksia käsitellään eri vuosiluokilla. Kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä tarkentaa tuntijakoa kielten välillä tarpeen mukaan vuosittain. Tehdyt muutokset kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

Tuntijako suomen ja englannin kielen välillä

Vuosiluokat 1-2

	Vuosiluokka 1		Vuosiluokka 2	
	suomeksi	englanniksi	suomeksi	englanniksi
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	1	6	1
A1-kieli, englanti		1		1
Matematiikka	1	3	1	3
Ympäristöoppi	1	1	1	1
Uskonto / ET	1		1	
Musiikki		1	1	
Kuvataide		1		1
Käsityö	2			2
Liikunta		2		2
Tuntimäärä yhteensä	11	10	10	11
Englanniksi %-osuus		48%		52%

Vuosiluokat 3-6

	Vuosiluokka 3		Vuosiluokka 4		Vuosiluokka 5		Vuosiluokka 6	
	suom.	engl.	suom.	engl.	suom.	engl.	suom.	engl.
Äidinkieli ja kirjallisuus	4	1	4	1	3	1	3	1
A1-kieli, englanti		2		2		3		2
B-kieli, ruotsi							2	
Matematiikka	2	2	2	2	2	2	2	1
Ympäristöoppi	1	1	1	1	2	1	2	1
Uskonto / ET	1		2		1		1	
Historia / Yhteiskuntaoppi				1	1	1	2	
Musiikki		1		1	1		1	
Kuvataide	1			1	2			2
Käsityö	2			2		2		2
Liikunta		3	3			2		2
Koulukohtainen valinnainen		1		1		1		1
Tuntimäärä yhteensä	11	11	12	12	12	13	13	12
Englanniksi %-osuus		50%		50%		52%		48%
A2-kieli					2		2	

Vuosiluokilla 7-9 oppiaineita voidaan opettaa myös kaksikielisesti. Aineenopettaja käyttää sekä suomea että englantia valitsemassaan suhteessa sekä tekee yhteistyötä englanninopettajan kanssa. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia voidaan toteuttaa kaksikielisesti tai englanniksi. Kaksikielisen opetuksen ohjausryhmä määrittelee ja tarkentaa koulun lukuvuosisuunnitelmassa, millä kielellä eri oppiaineita tai oppimiskokonaisuuksia käsitellään eri vuosiluokilla huolehtien, että 25%-30% oppilaan tunneista ovat englanniksi. Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevan oppilaan valinnaisaineet koostuvat englanninkielisistä valinnaiskursseista (2 viikkotuntia). Lisäksi hän valitsee kaksi valinnaisainetta (4 viikkotuntia) vuosiluokkia 8-9 varten.

10.2.5 Englanniksi opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet

Tavoitteena on hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä suomen että englannin kielissä. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan tilanteita, joissa he voivat luonnollisesti olla vuorovaikutuksessa ja toimia englanniksi. Englannin kieli on sekä oppimisen kohde että oppimisen väline. Oppilaan kieli- ja kulttuuritietoisuutta tuetaan sekä englannin että suomenkielisin oppitunneilla. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan tuottamaan englantia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä luokkatilanteissa että muuallakin. Kaksikielisessä opetuksessa suomi ja englanti muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppiaineissa käytettävää sanastoa englanniksi vuosiluokittain on liitteessä 1.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa Kajaanin perusopetuksen opetussuunnitelmassa määritellyt tavoitteet sekä jatko-opiskelukelpoisuus. Tavoitteena on, että oppilailla on valmiudet opiskella esimerkiksi IB-lukiossa tai jossakin muussa englanninkielisessä oppilaitoksessa sulkematta pois mahdollisuutta opiskella suomenkielisessä lukiossa tai ammattiopistossa.

Oppilaat saavuttavat suuremman englannin kielen altistuksen ansiosta laajemman sanavaraston sekä toimivan aktiivisen kielitaidon. Tavoitteena on seuraavat eurooppalaisen viitekehyksen taitotasot:

Vuosiluokka 1 Kielitaidon alkeiden hallinta

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.1

Taito tulkita tekstejä A.1.1

Taito tuottaa tekstejä A1.1

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää tervehdyksiä, nimisanoja, lukuja ja kehotuksia. Ymmärtää alkeellista kieltä. Tarvitsee toistoa, osoittamista ja kuvatukea.	Osaa vastata lyhyesti itseään koskeviin kysymyksiin. Turvautuu tarvittaessa äidinkieleen ja eleisiin. Vuorovaikutuksessa voi esiintyä taukoja ja katkoksia. Ääntämisessä voi esiintyä vaikeuksia. Hallitsee suppean sanavaraston ja joitakin opeteltuja fraaseja hyvin.	Tunnistaa aakkoset. Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. Hahmottaa ja ymmärtää uusia sanoja rajallisesti.	Osaa kirjoittaa kirjaimet ja numerot sekä omat perustiedot. Osaa kirjoittaa oikein lyhyitä, tuttuja sanoja ja ilmaisuja. Ei kykene vapaaseen tuotokseen. .

Vuosiluokka 2 Kehittyvä alkeiskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.2

Taito tulkita tekstejä A1.2

Taito tuottaa tekstejä A1.2

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia. Ymmärtää helppoa kieltä tilannevihjeiden avulla. Tarvitsee toistoa, osoittamista ja kuvatukea.	Osaa kertoa lyhyesti itsestään. Selviää helpoissa arkielämän tilanteissa. Voi satunnaisesti turvautua äidinkieleen ja eleisiin. Vuorovaikutuksessa voi esiintyä taukoja ja katkoksia. Ääntää opetellut asiat ymmärrettävästi. Hallitsee suppean sanavaraston ja joitakin opeteltuja fraaseja hyvin.	Ymmärtää tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja. Ymmärtää helppoa ja lyhyestä tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen. Hahmottaa ja ymmärtää uusia sanoja rajallisesti.	Osaa kirjoittaa muutamia sanoja ja lauseita itsestään ja lähipiiristään. Osaa kirjoittaa opeteltuja perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. Pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen.

Vuosiluokka 3 Toimiva alkeiskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A1.3

Taito tulkita tekstejä A1.3

Taito tuottaa tekstejä A1.3

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää yksinkertaisia lausumia, kysymyksiä ja kehotuksia rutiinimaisissa keskusteluissa. Pystyy seuraamaan yksinkertaiseen omaan kokemukseen liittyviä keskusteluja. Ymmärtää itselle kohdennettua yleiskieltä.	Osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään. Selviää yksinkertaisista vuoropuheluista. Vuorovaikutustilanteissa esiintyy taukoja ja katkoksia. Ääntää opetellut asiat ymmärrettävästi. Hallitsee keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.	Ymmärtää tuttuja sanoja ja fraaseja. Ymmärtää lyhyestä tekstistä yksittäisen tiedon. Pystyy lukemaan joitakin tuntemattomia sanoja.	Osaa kirjoittaa tutuista asioista. Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä. Pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen.

Vuosiluokka 4 Peruskielitaidon alkuvaihe

Taito toimia vuorovaikutuksessa A2.1

Taito tulkita tekstejä A2.1

Taito tuottaa tekstejä A2.1

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää yksinkertaista puhetta itselle tärkeästä aiheesta. Pystyy seuraamaan itseään kiinnostavia keskusteluja ja ymmärtää ydinsisällön. Havaitsee aihepiirin vaihdoksen. Ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.	Osaa aloittaa ja lopettaa vuoropuhelun. Selviytyy tavanomaisista arkitilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista. Ääntää ymmärrettävästi. Hallitsee yksinkertaisimman kieliopin vapaassa puheessa.	Ymmärtää tavanomaisia tekstejä. Ymmärtää lyhyestä tekstistä pääajatuksen. Pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.	Osaa kirjoittaa tutuista asioista. Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä. Pystyy pienimuotoiseen vapaaseen tuotokseen. Osaa käyttää rinnasteisia lauseita ja perusaikamuotoja.

Vuosiluokka 5 Kehittyvä peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa A2.2

Taito tulkita tekstejä A2.2

Taito tuottaa tekstejä A2.2

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää yksinkertaista asiapuhetta. Pystyy tunnistamaan ympärillä käytävän keskustelun aiheen. Havaitsee aihepiirin vaihdoksen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja idiomeja. Ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.	Pystyy osallistumaan keskusteluihin itselle tärkeistä asioista. Osaa kuvata lähipiiriään ja jokapäiväisiä asioita. Selviytyy tavanomaisista arkitilanteista ja sosiaalisista kohtaamisista. Osaa useita yksinkertaisia ja joitakin vaativampia rakenteita. Ääntää ymmärrettävästi.	Ymmärtää pääasiat ja yksityiskohtia viesteistä ja faktateksteistä. Pystyy hankkimaan uutta tietoa lyhyistä teksteistä. Osaa päätellä joitakin vieraita sanoja kieliasun ja kontekstin perusteella.	Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. Osaa kirjoittaa tapahtumista, menneistä asioista ja henkilökohtaisista kokemuksista. Osaa arkisen perussanaston rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. .

Vuosiluokka 6 Toimiva peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa B1.1

Taito tulkita tekstejä B1.1

Taito tuottaa tekstejä B1.1

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat kerronnasta ja puheesta. Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja idiomeja. Ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.	Pystyy osallistumaan erilaisiin keskusteluihin ja kertomaan yksityiskohdista. Osaa kuvata lähipiiriään ja jokapäiväisiä asioita. Osaa ylläpitää keskustelua. Osaa useita erilaisia ja joitakin vaativampia rakenteita. Ääntää ymmärrettävästi.	Pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia myös valmistautumatta. Pystyy hankkimaan uutta tietoa lyhyistä teksteistä. Osaa päätellä joitakin vieraita sanoja kieliasun ja kontekstin perusteella	Pystyy kirjoittamaan monipuolisesti itseään kiinnostavista kuvitelluista ja todellisista aiheista. Pystyy välittämään tietoa kirjallisen viestinnän muodoissa. Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin.

Vuosiluokka 7 Toimiva peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa B1.1

Taito tulkita tekstejä B1.1

Taito tuottaa tekstejä B1.1

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää pääajatuksen ja keskeiset yksityiskohdat kerronnasta ja puheesta. Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja idiomeja. Ymmärtää normaalinopeudella puhuttua yleiskieltä.	Pystyy osallistumaan erilaisiin keskusteluihin ja kertomaan yksityiskohdista Osaa kuvata lähipiiriään ja jokapäiväisiä asioita. Osaa ylläpitää keskustelua. Osaa useita erilaisia ja joitakin vaativampia rakenteita. Ääntää ymmärrettävästi.	Pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia myös valmistautumatta. Pystyy hankkimaan uutta tietoa lyhyistä teksteistä Osaa päätellä joitakin vieraita sanoja kieliasun ja kontekstin perusteella.	Pystyy kirjoittamaan monipuolisesti itseään kiinnostavista kuvitelluista ja todellisista aiheista Pystyy välittämään tietoa kirjallisen viestinnän muodoissa. Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin. .

Vuosiluokka 8 Sujuva peruskielitaito

Taito toimia vuorovaikutuksessa B1.2

Taito tulkita tekstejä B1.2

Taito tuottaa tekstejä B1.2

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa. Ymmärtää pääkohdat ja yksityiskohtia ympärillä käytävästä muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. Ymmärtää yleiskieltä ja tuttuja aksentteja.	Osaa kertoa kuvaillen, eritellen, vertaillen ja selostaen eri aihepiireistä. Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Osaa käyttää kohtuullisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Osaa käyttää monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Ääntää ymmärrettävästi.	Pystyy lukemaan monenlaisia tekstejä, jotka vaativat jonkin verran päättelyä. Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoa useasta eri tekstistä.	Pystyy kirjoittamaan monipuolisesti abstrakteista ja kulttuuriaiheista. Pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisia viestejä. Osaa kirjoittaa jäsentyneen tekstin. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.

Vuosiluokka 9 Itsenäisen kielitaidon perustaso

Taito toimia vuorovaikutuksessa B2.1

Taito tulkita tekstejä B2.1

Taito tuottaa tekstejä B2.1

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ymmärtää kompleksisen puheen pääajatuksen myös abstrakteista aiheista. Ymmärtää puheesta pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusasteita ja tyyliä. Pystyy ilmaisemaan ja tiivistämään kuulemastaan avainkohtia.	Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy tuottamaan puhetta ilman pitkiä taukoja. Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. Osaa käyttää monipuolisia kielen rakenteita ja laajahkoa sanavarastoa.	Pystyy lukemaan itsenäisesti monipuolisia tekstejä. Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen. Pystyy silmäilemään eri tekstejä uutta tietoa etsiessään.	Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista eri aiheista. Osaa ilmaista näkemyksiään ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita. Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen ja kieliopin.

Oppiaineissa käytettävää sanastoa englanniksi vuosiluokittain on liitteessä 1.

Englannin kielen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain

Englannin kielen opiskelu noudattaa yleisiä Kajaanin kaupungin opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä (s.236, 328, 498). Englannin kielen arviointi perustuu niihin.

Liite 1

Opetuksessa käytettävä oheinen sanasto englanniksi on viitteellinen. Jos oppiainetta opetetaan samalla vuosiluokalla kahdella kielellä, lukuvuosisuunnitelmaan määritellään, mitkä aihepiirit opetetaan englanniksi ja mitkä suomeksi.

Kunkin oppiaineen kohdalla opetuksessa käytettävä sanasto englanniksi, **oppilaan käyttämä sanasto tummennettuna**.

Vuosiluokka 1

Äidinkieli ja kirjallisuus

Englanniksi lukemisen alkeet phonics-menetelmällä.

Kirjainten nimet englanniksi

Kirjallisuus

reading, **book**, notebook, **read**, **story**, fairy tale, a picture book joke, adventure, say, tell, **song**, rhyme, poem, nursery rhyme,

listen, follow, repeat, think, library, borrow, return, library card

Kirjoittaminen

writing, alphabet, **write**, trace, **letter**, **sound**, syllable, hold, **pencil**, **eraser**, upper case, lower case, **full stop**, question mark, exclamation mark, **sentence**, **word**

Matematiikka

Ajattelun taidot / Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

numbers 0-100 , **less/smaller/ greater than**, **more**, **less**, mental calculation, number line, hundred square **count**, calculate, compare, order, complete, tell the time, measure, practise , **add**, **subtract**, solve, **play**, **test**, learn addition, learn subtraction, practice addition/subtraction **how many**, addition, **plus**, in total, altogether, **equals**, sum, commutative law of addition, fact family, subtraction, **minus**, **difference**, **remain**, **left**

Geometria ja mittaaminen, Tietojenkäsittely ja tilastot

Geometry and measuring / Data processing and statistics

shape, angle, point, side, line, bar graph, pattern, **square**, **triangle**, **circle**

units of measurement, **euro**, **cent**, **time**, **clock**, minute hand, hour hand, **hour**, **minute**, **half hour**, **half past**, **o'clock**, **centimetre**, length, long

Ympäristöoppi

Kasvu ja kehitys / Growth and development

Grow, develop, **body part**, **head**, **eyes**, **ears**, **mouth**, **nose**, **hair**, **shoulder**, **knee**, **toe**, **hand**, **arm**,

finger, **leg**, **foot**, **back**, **tummy**, stomach, feeling, feelings, **happy**, **sad**, **angry**, **tired**, **thirsty**,

hungry, health, healthy food, **sleep**, exercise, cleanliness, **washing hands**, **brushing teeth**, shower, hobby, sport(s)

Kotona ja koulussa toimiminen / At home and at school

home, school, school yard, **playground, breaktime, lunch**, snack, breakfast, bullying, **left, right**, studying, **be friends**/friendly, make friends, be fair, school rules, apologise, **sorry, wear, jacket, gloves, mittens, hat, boots, shoes**, socks, trousers, pants, snow pants, **T-shirt, sweatshirt, hoodie**, safety, **helmet, bike**, bicycle, reflector, pavement, zebra crossing, **traffic lights**, be careful, slow down,

Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi / Observing the environment

living, non-living, **trees, birds**, nest, **animals, pets**, season, **summer, autumn, winter, spring**, home country, **Finland**, neighbourhood, **map**, city, hometown, **river, lake**, sea, **forest**, woods

Tutkiminen ja kokeileminen / Researching and experimenting

study, research, problem, solve, **plant, grow, flower pot, soil, seed, garden, watering, sunlight**,

Elämän perusedellytysten pohtiminen / Prerequisites of life

air, wind, **windy**, weather, nests, seasons

Kestävän elämäntavan harjoittelu / Sustainable lifestyle

nature, save, spend, organism, **hedgehog, bird, frog, squirrel, fox, hare**, magpie, crow, **spider, worm, snail, ladybug**, insect, **bee, ant**, living together in Finland, inhabitants, language, Swedish, Sami, Finnish, **live**, neighbour, **north, east, south, west, flag**

Musiikki

Osallisuus / Participation

music, team, choir, band, together, **sing, play, clap**, listen

Musisointi ja luova tuottaminen / Making music and creative processing

perform, silence, voice, instruments, **piano, guitar, drum**, triangle, tambourine, shaker, chimes, finger drum, cymbals, finnish zither, soundscape, **dance**, nursery rhymes, children`s songs, games, movement

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito / Cultural understanding and multiliteracy

folk songs, rhythm, note, melody, sound

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa / Wellbeing and safety in music

cleaning, taking care of instruments, washing hands, careful,

Oppimaan oppiminen musiikissa / Learning in music

Performance, show, practise, feedback

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought

look, compare, find, **colour**, a colour wheel, primary colours, secondary colours, mixing colours, warm colours, cool colours, a shape, size, a line, perspective, **near, far, in, on, under, behind, next to, above**

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

picture, painting, photo, artist, paint, draw, plan, colour, cut, **glue**, mix, make, marbling, **paper**, glue stick, **scissors, ruler**, material, **pencil**, coloured pencil, **eraser**, pencil **sharpener**, pen, paintbrush, **crayons**, paints, water cup, placemat/cover, clay, watercolours, newspaper, build

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

See, touch, feel, feeling, thought, think

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing
natural materials, save, nature, ecological, reuse, recycle

Liikunta

Voimistelu/Gymnastics

walk, jump, run, skip, hop, **stop**, climb, spin, turn, speed up, stretch, dance, roll, swing, relax, **my turn, your turn, catch**, somersault, handstand, rope, wall bars, gym rings, mat, skipping rope, bench, **ball**, hula hoop, forward, backwards, **up, down**, strength, rhythm,

Perusliikunta / Basic movements and exercise

team, pair, in pairs, as a team, together, on your own, alone, in a row, in stations, on your back/tummy/side, cheer, switch, **wait, go, try**, react, **tag**, speed, safe

Palloilu / Ball games

handball, **football, basketball**, volleyball, badminton, **floorball**, tennis, bat, racket, stick, frisbee, **baseball**, baseball mitt, net, basket, **goal**, base, throw, kick, catch, pass, hit, bounce, grip, with one hand, with two hands

Jää-ja lumiliikunta / Winter sports

skate, hockey, ice, **ski**, downhill ski, snowboard, **snow, helmet**, balance, cone, slide, ski boots, **sled**, sled hill, ski pole, put on, take off

Uiminen / Swimming

swimsuit, goggles, **towel**, shower, shampoo, soap, locker, sauna, **dive, swim**, under water, pool

Musiikki- ja tanssiliikunta / Dancing and musical movement

dance, music, rhythm

Luontoliikunta/ Outdoor sports

orienteering, **map**, treasure hunt, control point

Vuosiluokka 2

Äidinkieli ja kirjallisuus

Englanniksi lukemista phonics-menetelmällä.

Kirjainten nimet englanniksi

Kirjallisuus

reading, **read**, **story**, fairy tale, **joke**, adventure, **say**, **tell**, **song**, **rhyme**, poem, nursery rhyme, a play, folk tale, fable, **comic**,

listen, follow, repeat, think, **library**, borrow, return, library card, reading log

Kirjoittaminen

writing, **write**, **spell**, alphabet, alphabetical order, trace, **letter**, sound, syllable, hold, **pencil**,

eraser, upper case, lower case, **full stop**, **question mark**, **exclamation mark**, **sentence**, paragraph

type, **question**, **answer**, space, enter, **open**, **exit**, file, **save**, copy, paste, upload, download,

password, username, charge, log on, log off, laptop, print, search, google, app, send, take a photo/video, edit

Matematiikka

Ajattelun taidot / Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

numbers 20-100, one-digit number, two-digit number, **thousand(s)**, **one-half**, number sequences

multiply, **divide**, carry over, revise, missing addends, full ten, subtrahend, **times tables**, the

concept of multiplication, **one-half**, **one-third**, **one-fourth**

Geometria ja mittaaminen ja Tietojenkäsittely ja tilastot

Geometry and measuring / Data processing and statistics

pattern, **square**, **triangle**, **quadrilateral**, **pentagon**, **circle**, **cube**, **globe**, **pyramid**, **point**, **line**, line

segment, height, width, weight, mirror image, **enlarge**, **reduse**, **side**, **corner**, **pentagon**, **past**, **to**,

quarter to/past, **centimetre**, **metre**, **gram**, **kilogram**, **litre**, **centilitre**, **go forward**, **go backwards**,

turn left, **turn right**

Ympäristöoppi

Kasvu ja kehitys/Growth and development

child, **baby**, **teenager**, **adult**, elderly person, breathing, organs, bones, muscles, senses, **see**, **hear**,

touch, **smell**, **taste**

Kotona ja koulussa toimiminen / At school and at home

first aid, emergency number, **cut**, **plaster**, length, weight, safety in water, boat, swim, life guard,

life jacket, safety in traffic, traffic signs, stop sign

Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi / Observing the environment

bird, **migrant bird**, yard, weather, sunshine, **water, cloudy, snow, ice**, sleet, slush, hail, **sunny, sun, rain, rainy, thunder, storm**, heat, **warm, cool, cold, hot**, freeze, melt, northern lights

Tutkiminen ja kokeileminen / researching and experimenting
experiment, practise, try, test

Elämän perusedellytysten pohtiminen / prerequisites of life

Farm, garden, park, yard, **berry, blueberry**, lingonberry, cloudberry, raspberry, **strawberry, mushroom**, vegetable, fruit, leaf, **moon, planet, Earth, Sun, space, star**, solar system, movement, light, shadow, materials, life cycle, **month, day, year, today, yesterday, tomorrow**

Kestävän elämäntavan harjoittaminen / sustainable lifestyle

recycle, waste, **rubbish bin**, reuse, reduce, paper, forest, **farm, field**, meadow, **bear, fox, moose, butterfly, cow, horse, pig, chicken, goose, sheep**, a barn, chicken coop, pig sty, sheep pen, baby animals, **eggs, meat, milk, wool, a tractor**

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought

look, compare, find, **colour**, a colour wheel, primary colours, secondary colours, mixing colours, warm colours, cool colours, a shape, size, a line, perspective, **near, far, in, on, under, behind, next to, above**

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

picture, painting, photo, artist, paint, draw, plan, colour, cut, **glue**, mix, make, marbling, **paper**, glue stick, **scissors, ruler**, material, **pencil**, coloured pencil, **eraser**, pencil **sharpener**, pen, paintbrush, **crayons**, paints, water cup, placemat/cover, clay, watercolours, newspaper, build

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

See, touch, feel, feeling, thought, think

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing
natural materials, save, nature, ecological, reuse, recycle

Käsityö

DIY, do-it-yourself, **sew, cut**, plan, design, finish, thread, pin, needle, **fabric**, button, knot, crochet, weave, knit, print, leather, felting, felt, waffle cloth, stitching, size, **wood, hammer, nail**, sandpaper, **saw**, sand, plane, foil, file, metal wire, **paint**, measure, **glue**, local tradition,

Vuosiluokka 3

Äidinkieli ja kirjallisuus

Kirjallisuus / Literature

Character, main character, minor character, **event**, plot, challenge, illustration, setting, compare, contrast, explain, describe, similar, opposite, dialogue, line,

Kirjoittaminen / Writing

Punctuation, punctuation mark, **comma**, paragraph, **heading**, headline, main topic, subheading, phrase, **vowel**, **consonant**, diphthong, verb, noun, singular, plural, adjective, common noun, proper noun, compound word, closed compound, **date**, **place**, signature, address, table of contents, mind map, laptop, iPad, tablet, programming, coding

Ympäristöoppi

S1 Minä ihmisenä

Working together, **rules**, **friend**, friendship skills, apologizing, **manner**, **greet**, **greeting**, thanking

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

safety in traffic, **helmet**, **pavement**, **bicycle light**, **crossroad**, **reflector**, **bicycle**, **wheel**, **brake**, **bell**, handlebar, gear, electricity, safety on waters and ice, **life jacket**

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

observe, investigate, **magnifying glass**, **map**, orienteering, **nature**, **water**, ground water, seawater, surface water, **lake**, **island**, **river**, **countryside**, lake district, archipelago, **island**, **Lapland capital**, **town**, **city**, **industry**, **countryside**, **fish**, **frog**, pike, perch

S4 Ympäristön tutkiminen, S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Water, **cloud**, **rain**, watercycle, elements, **ice**, **gas**, evaporation, condensation, melt, temperature, float, **weather**, warmth, heat, thermometer, hibernate, **seed**, seedling, **cone**, wintercoat, **nest**, winter nest, **globe**, **ocean**, **continent**, **country**, **nation**, stream, Gulf stream, landscape, iceage, upthrust, flood

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Finnish people, minorities, Sami, Lapp, Rom, immigrant, native people

Matematiikka

S1 Ajattelun taidot, S2 Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

practise, classify figures, label, self-assess, carry to the hundreds, memorise, **round**, move number to x-column, **numbers 0-1000**, expression, grid, order of operations, rounding to the nearest ten,

four-digit numbers, missing addends, addition in columns, carrying to the tens place, **full ten**, carrying twice, subtraction in columns, decimal system, carrying to the hundreds place, moving hundred to the tens column, subtraction across a zero, multiplier, multiplicand, product, **times tables**, multiplication, one carry, two carries, divisor, dividend, quotient, division, remainder

one-half, one-third, one-fourth, numerator, denominator, mixed numbers, **ones, tenths, hundredths**

S3 Algebra, S4 Geometria ja mittaaminen, S5 Tietojenkäsittely ja tilastot

Algebra, Geometry and measuring / Data processing and statistics

measure, estimate, perimeter of a quadrilateral, **polygons, pentagon**, perimeter, **sides, square**, symmetrical shapes, times of day, digital time, intervals of time, units of time, units of length, units of masses, fractions of time, fraction of length, draw symmetrically, find information, collect, **save**, table, diagram, coordinate system

Musiikki

Osallisuus / Participation

together, **orchestra, instruments**, a cappella, choir, beatbox

Musiikilliset tiedot ja taidot / Musical skills

record, smart instruments, **verse, chorus**, bridge, chord, recorder, **folk music, tune, voice**, body percussion, **movement, art, story, drama, musical expression, pictures, feelings, major-minor, triad-minor triad, ear, song, cd, iPad, apps, orchestra, symphony orchestra, ticket, seat, visit, concert**, conductor, arranger, strings, violin, alto violin, cello, double bass, woodwinds, piccolo, flute, oboe, clarinet, bassoon, brass, french horn, trumpet, trombone, tuba, percussion, timpani, xylophone, cymbals, snare drum, bass drum, tambourine, maracas, gongs, chimes, **painting, drawing, laptop, compos**, composer, app, record, rhythm orchestra, computer sound

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito / Cultural understanding and multiliteracy

Finnish **folk music, local music**

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa / Wellbeing and safety in music

calm **down, relax, enjoy, feelings, happy, energetic, sad, tired, angry, body, player**,

Oppimaan oppiminen musiikissa / Learning in music

good, evaluate, **do well, do better, encourage**, encouraging feedback, **process**, aim

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought

look, compare, colour, tertiary colours, **light, shadow**, lightness, saturation, geometric shape, space, **straight line, curved line**

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

template, pattern, experiment, sign, collage, a cartoon, **drawing compass, water container, palette, chalks, pastels, charcoal**, a roller, **paintbrush**, tape, masking tape, **sheet of paper**, paper clip, straw, **cardboard**

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

a work of art, a movie, a film

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing

water, earth, soil, snow, natural materials, save, **nature, ecological, reduce, reuse, recycle**,

Liikunta

Voimistelu/Gymnastics

body, relaxed, tense, upside down, ready-set-go, balancing, diagonal, gallop, sideways, cartwheel, straight jump, hang, high bar, pullover, straddle jump, triple jump, standing long jump, vault, floor routine, exercise, direction

Perusliikunta / Basic movements and exercise

competition, fair play, positive atmosphere, win, lose, game, team, make a queue/line, make a circle, zigzag, cycle, coordination, agility, obstacle, from above, from below, parkour, hobby horse,

Palloilu / Ball games

bounce, dribble, dodge, defend, defender, attack, attacker, opponent, left-handed, right-handed, speed control, timing, rules, trick

Jää- ja lumiliikunta / Winter sports

glide, stop, hockey stop, snow plough stop, T-stop, skiing style, cross-country skiing, skate skiing, classic skiing,

Uiminen / Swimming

front crawl, backstroke, breaststroke, flipper

Musiikki- ja tanssiliikunta / Dancing and musical movement

serie, posture, improvise,

Luontoliikunta/ Outdoor sports

map symbols, slope line, earth bank, knoll, depression, pit, broken ground, uncrossable water, well, paved area, road, footpath, junction, powerline, bridge, fence, building, rock, boulder, open land, forest, prominent large tree, compass, locate, seek, geo catching, safety

Vuosiluokka 4

Äidinkieli ja kirjallisuus

Kirjallisuus / Literature

Nonfiction, fiction, character, main character, minor character, **event**, plot, challenge, illustration, setting, compare, contrast, explain, describe, similar, opposite, dialogue, line, poetry, the news, plays, advertisement, critique,

Kirjoittaminen / Writing

Punctuation, punctuation mark, **comma**, hyphen, colon, **paragraph, heading**, headline, main topic, subheading, phrase, **vowel, consonant**, diphthong, **verb, noun, adjective**, pronoun, numeral, **common noun, proper noun, singular, plural**, compound word, closed compound, **date, place**, signature, address, table of contents, **mind map**, summary

Ympäristöoppi

S1 Minä ihmisenä

self-esteem, healthy habits, **sleep, eat, breakfast, lunch, dinner, snack, diet, exercise, relax, hobbies, pastimes**, personality, feelings, self-esteem

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

accident, first aid, plaster, bandaid, bandaging, fever, headache, tummyache, temperature, blood, ice pack, allergy, vaccination, emergency, emergency number, **medicine, money, save**, borrow, waste, buy, shopping, receipt, sales, debit card, difference, respect,

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Nordic countries, Sweden, Norway, Denmark, Iceland, Baltic countries, Estonia, Lithuania, Latvia, Russia, neighbouring countries, Baltic Sea, Gulf of Finland, Gulf of Bothnia, forest, mountains, fells, marsh, swamp, capital, population, major cities, lowland, highland, Viking, multiculturalism, fjord, **fishing**, livelihood, oil, petroleum, oil drilling, hydropower, windmill, foodindustry, volcano, lava, geysir, hot spring, glacier, greenhouse

S4 Ympäristön tutkiminen, S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

farming, field, photosynthesis, **wheat, oat, rye, barley**, food production, **garden, potato, carrot**, organism, fungus, vertebrate, invertebrate, **mammal, reptile, frog, fish, insect, pine, spruce, birch, juniper, rowan, aspen, grey alder, pollen**, pollination, plant, seedling, predator, territory, bank vole, **moose, fox, wolf, lynx, hare, badger**, wood grouse, black grouse, finch, fieldfare, great spotted woodpecker, **owl, eagle owl, air, gas**, invisible, **light**, elastic

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

save, sustainability, reduce, reuse, **recycle**, extinction, endangered

Matematiikka

S1 Ajattelun taidot, S2 Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

program, **numbers 0-10000**, **brackets**, line graph, bar graph, missing addends, minuends and subtrahends, **round numbers**, **multiply/divide by tens**, **hundreds or thousands**, carrying thousands place, factor, product, **two-digit multipliers**, carrying, carried number, crossing the carried number

S3 Algebra, S4 Geometria ja mittaaminen, S5 Tietojenkäsittely ja tilastot

Algebra, Geometry and measuring / Data processing and statistics

polygon, **quadrilateral**, **trapezoid**, **parallelogram**, **rectangle**, **square**, **hexagon**, **triangle**, **pentagon**, **solid**, **cuboids**, **perimeter**, circumference, diameter, radius, **centre point**, coordinates, horizontal, vertical, vertices, **edges**, **faces**, folded shape

Historia 4-6 luokat

Opettaja voi opettaa sisältöalueet kronologisesti tai temaattisesti.

Historia oppiaineena/Studying history

history as a concept, my roots, my **family**, my **ancestors**/ forefathers, **historical sources**, **archaeologist**, **historian**, **time**, **century**, **decade**, **yesterday**

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty/ Prehistoric time and early high cultures

Ice Age, **Stone Age**, **Bronze Age**, **Iron Age**, cave paintings, **hunting**, **fishing**, **collecting food**, **farming**, literacy, **trading**, **fire**, **tool**, spear, arrow, ax, statue, crockery, millstone, **wild animal**, **domestic animal**, mammoth, **bronze**, **iron**, cuneiform, **Sumerians**, **wheel**, **Indus Valley**, **Egyptian Empire**, **Nile**, **pharaoh**, priest, scribe, soldier, artist, craftsman, farmer, slave, mummy, **pyramid**, embalming, flood, irrigation systems, **papyrus**

Vanha aika ja antiikin perintö/ Antics

Ancient **Greece**: Minoan culture, Mycenaean Greece culture, The Iliad and the Odyssey, Greek gods and goddesses, **Athens**, **Sparta**, **Persia**, Macedonia, city-states, People's Assembly, **democracy**, **Olympic games**, **theater**, drama, comedy, tragedy, art, **science**, **philosophers**, Socrates, Plato, Aristotle, **Alexander the Great**, **Hellenism**

Ancient Rome: Rome, the Romans, the Etruscans, Carthage, **Caesar**, Roman gods and goddesses, **emperor**, republic, **patrician**, **plebeian**, army, **gladiator**, spa, aqueduct, Eastern Rome, Western Rome

Keskiaika/Middle Ages

Middle **Ages**, Byzantine empire, **medieval castle**, **feudalism**, **crusades**, class, **pope**, bishop, **knight**,

noble, serf, saint, abbey, cathedral, bubonic plague, black death, biography, **vikings**, viking runes, **Hanseatic League**, slash and burn agriculture

Uuden ajan murrosvaihe/ Renaissance and Enlightenment

Renaissance: **Martin Luther, Columbus**, Florence, **printing press**, autarchy, **reformation, protestantism, voyage of discovery, Native American, Inca, Maya, Aztec, colony, slave**
1600-1700: autocrat, **baroque, Louis the XIV, Copernicus**, geocentrism, heliocentrism, **enlightenment**, equality, rank, parliament, constitutional state, **the French Revolution**, liberty, fraternity and equality (Liberté, égalité, fraternité)

Suomi osana Ruotsia/ Finland as a part of Sweden

Sweden, **The Kalmar Union**, The Club war, duchy, rebellion, New Testament, clergy, bourgeoisie, **peasantry**, hunger year, tsar, **Peter the Great, Gustav Wasa, Stockholm**

Yhteiskuntaoppi 4-6 luokat

Arkielämä ja oman elämän hallinta / Everyday life and lifemanagement

person, **family, society, school, hobby, city, citizen, town, country, safety, job, professions, money, saving, buying, economy, shopping, recycling**

Demokraattinen yhteiskunta / Democratic society

city **council**, municipal council, city government, the municipal government, board, municipal elections, **taxes, services, laws, safety, president, major, democracy, dictatorship, parliament, government**

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen / Active citizenship and influencing

society, **community, human rights**, welfare state, freedom of speech, equality, majority, minority, international, **election, student council, youth council, vote, rules**, vandalism, mental and physical violence, **bullying**, literacy, copyright, **social media**, advertising, persuasiveness

Taloudellinen toiminta / Working life, entrepreneurship and the private economy

profession, working life, **entrepreneurship**, weekly allowance, salary, bank account, currency, **save, spend, job, profession**, employment, commercials, advertisements, receipt, return policy, expiry date, unemployment, salary, job application, entrepreneur, income, outcome, a **loan, budget, insurance**

Musiikki

Osallisuus / Participation

interpretation, **creative**, result, program, **practise**, celebration, **performance**

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä tuottaminen / Musical skills and performance

Garage band app, track, **record, canon, soprano, alto, tenor, base, Pantomime**, dynamics, **improvisation**, major-minor, triad-minor triad,

band, band instruments, microphone, vocalist, drum set, bass drum, snare, hi-hat, cymbals, tom-tom, drumstick, electric bass, electric guitar, keyboard, amplifier, wire, plug, switch on/off, class drums, congas, acoustic guitar, comi, still picture, expression, behavior, sound effects, chord, key, major, minor, pause, pentatonic scale, ostinato, composer, **middle ages, renaissance**

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito / Cultural understanding and multiliteracy
wedding, **funeral, birthday, Scandinavia, Sweden, Norway, Denmark, Iceland**, chord, key, **major, minor**, pause, bar, melody, notation, pitch, score

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa / Wellbeing and safety in music
hearing **care, safety**, tinnitus, decibel, **volume, noise, headphones**

Oppimaan oppiminen musiikissa / Learning in music
personal aim, group aim, **self-assessment**

Käsityö (pehmeät materiaalit)

working in the special environment, work safety, safe methods in working, material testing, shape, size, main measures, experience-learning, straight stitch, zig zag, length of the stitch, width of the stitch, stitch, bobbin, foot presser, hand wheel, button, pearl, pattern, seam allowance, seam, turn up, grooming, handicraft book, design, batch, bind, document, sewing machine, fabric scissors, iron, felting needle, pins, safety pin, seam gauge, fabric, thread, felting wool, cotton, sewing, felting, embroidery, printing a fabric

Käsityö (kovat materiaalit)

Wood work

- sawing, the right technique and the use of proper saw, square drawing, the fastening of particles to a planing bench, drilling, a hand drill, using a knife, finishing with paint or varnish, hammering, glue nail binding, chiselling (taltaus), drilling, preliminary machine drilling/ a battery drill, surface finishing with paint or varnish

Metal work

- cutting and bending a metal plate, surface finishing with paint or varnish

Plastic work

- sawing, the right sawing technique, an appropriate saw, binding of particles

Electronics

- circuit, introduction of components, coding / programming, preliminary coding / programming

Documentation

- documentation of the work; photos

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought

look, compare, colour, tertiary colours, **light, shadow**, lightness, saturation, geometric shape, space, **straight** line, **curved** line

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

Template, pattern, experiment, sign, collage, a cartoon, **drawing compass, water container, palette, chalks, pastels, charcoal**, a roller, **paintbrush**, tape, masking tape, **sheet of paper**, paper clip, straw, **cardboard**

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

a work of art, a movie, a film,

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing natural materials, save, **nature, ecological, reduce, reuse, recycle**

Vuosiluokka 5

Äidinkieli ja kirjallisuus

Opetuksessa käytettävä sanasto englanniksi, **oppilaan käyttämä sanasto tummennettuna**

Kirjallisuus / Literature

Idiom, proverb, **expression, blog, drama, manuscript**, script, **act**, prop, scene, sequence, internal, external, action, voice, character, facial expression, mime, actor, narrator, leading role, supporting role, walk-on, **speech, presentation**

Kirjoittaminen / Writing

Essay, narrative, title, introduction, conclusion, cite, evidence, deliverance, bibliography, tense, **present tense, future tense, simple present**, present continuous, **past tense, simple past**, main clause, subordinate clause, standard language, definition, **taking notes, summary**, data collection, search, entry, internet safety,

Ympäristöoppi

S1 Minä ihmisenä

mammal, body, cell, bone, muscle, intestine, internal organs, organ, **digestion, circulation of blood, blood, lungs, brain**, nervous system, nerves, **adolescence, puberty, ovaries, testicles**, fertilization, **sexuality, pregnancy, senses**

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

healthcare, noise, hearing, damage, **eyesight, light**, sound protection, volume, **air, motion, movement**, vibration, **reflection, shadow, machine**, growth, privacy, household appliances

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Europe, European Union, climate, continental climate, marine climate, climate between marine and continental climate, Mediterranean climate, **lowland, highland, valley**, taiga, deciduous forest, coniferous forest, agriculture, industrial area, **mountain, peak**

S4 Ympäristön tutkiminen

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

space, planet, Earth, Sun, moon, solar system, Milky Way, day, night, spring, summer, winter, autumn, movement, geographical zone, tropical zone, subtropical zone, temperate zone, frigid zone, vegetation region, tropical rainforest, **savanna, steppe, desert, rainy season, dry season**, stipe, poisonous mushroom, growing season, **berries, fruits, vegetables, roots, herbs, fishing, hunting, game**, distance, time, power, gravity, friction

Matematiikka

S1 Ajattelun taidot, S2 Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

numbers 0 - 1000000, trailing zeros, prime number, composite number, place value system, percentage, ascending/descending order bring down, **combine, convert, extend, increase, decrease, enlarge, reduce, factor**, multiplication in columns, sharing (ositusjako), grouping (sisältöjako), division in columns, two-digit divisor, divisibility, fraction, numerator, denominator, mixed number, convert, common denominator, **whole number, tenths, hundredths, thousandths**, infinite decimal, units of volume, units of masses, units of length, units of area, **square metre**, units of time

S3 Algebra, S4 Geometria ja mittaaminen, S5 Tietojenkäsittely ja tilastot

Algebra, Geometry and measuring / Data processing and statistics

different angles, **right angle, straight angle, acute angle, obtuse angle**, classifying triangles, **acute triangle, right triangle, obtuse triangle, radius, diameter, round angle, obtuse angle, protractor, area, reflection**, congruence, similarity, scale of enlargement, scale of reduction, x-axis, y-axis, disjoint, intersection, subset, venn diagram, tree diagram, pictogram, bar graph, pie chart, mean, range, mode, probable- impossiblecertain, probability

Historia 4-6 luokat

Opettaja voi opettaa sisältöalueet kronologisesti tai temaattisesti.

Historia oppiaineena/Studying history

history as a concept, my roots, my **family**, my **ancestors**/ forefathers, **historical sources, archaeologist, historian, time, century, decade, yesterday**

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty/ Prehistoric time and early high cultures

Ice **Age**, **Stone Age**, **Bronze Age**, **Iron Age**, cave paintings, **hunting**, **fishing**, **collecting food**, **farming**, literacy, **trading**, **fire**, **tool**, spear, arrow, ax, statue, crockery, millstone, **wild animal**, **domestic animal**, mammoth, **bronze**, **iron**, cuneiform, **Sumerians**, **wheel**, **Indus Valley**, **Egyptian Empire**, **Nile**, **pharaoh**, priest, scribe, soldier, artist, craftsman, farmer, slave, mummy, **pyramid**, embalming, flood, irrigation systems, **papyrus**

Vanha aika ja antiikin perintö/ Antics

Ancient **Greece**: Minoan culture, Mycenaean Greece culture, The Iliad and the Odyssey, Greek gods and goddesses, **Athens**, **Sparta**, **Persia**, Macedonia, city-states, People's Assembly, **democracy**, **Olympic games**, **theater**, drama, comedy, tragedy, art, **science**, **philosophers**, Socrates, Plato, Aristotle, **Alexander the Great**, **Hellenism**

Ancient Rome: Rome, the Romans, the Etruscans, Carthage, **Caesar**, Roman gods and goddesses, **emperor**, republic, **patrician**, **plebeian**, army, **gladiator**, spa, aqueduct, Eastern Rome, Western Rome

Keskiaika/Middle Ages

Middle **Ages**, Byzantine empire, **medieval castle**, **feudalism**, **crusades**, class, **pope**, bishop, **knight**, noble, serf, saint, abbey, cathedral, bubonic plague, black death, biography, **vikings**, viking runes, **Hanseatic League**, slash and burn agriculture

Uuden ajan murrosvaihe/ Renaissance and Enlightenment

Renaissance: **Martin Luther**, **Columbus**, Florence, **printing press**, autarchy, **reformation**, **protestantism**, **voyage of discovery**, **Native American**, **Inca**, **Maya**, **Aztec**, **colony**, **slave**
1600-1700: autocrat, **baroque**, **Louis the XIV**, **Copernicus**, geocentrism, heliocentrism, **enlightenment**, equality, rank, parliament, constitutional state, **the French Revolution**, liberty, fraternity and equality (Liberté, égalité, fraternité)

Suomi osana Ruotsia/ Finland as a part of Sweden

Sweden, **The Kalmar Union**, The Club war, duchy, rebellion, New Testament, clergy, bourgeoisie, **peasantry**, hunger year, tsar, **Peter the Great**, **Gustav Wasa**, **Stockholm**

Yhteiskuntaoppi 4-6 luokat

Arkielämä ja oman elämän hallinta / Everyday life and lifemanagement

person, **family**, **society**, **school**, **hobby**, **city**, **citizen**, **town**, **country**, **safety**, **job**, **professions**, **money**, **saving**, **buying**, **economy**, **shopping**, **recycling**,

Demokraattinen yhteiskunta / Democratic society

city **council**, municipal council, city government, the municipal government, board, municipal elections, **taxes**, **services**, **laws**, **safety**, **president**, major, **democracy**, **dictatorship**, **parliament**, **government**

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen / Active citizenship and influencing society, **community, human rights**, welfare state, freedom of speech, equality, majority, minority, international, **election, student council, vote, rules**, vandalism, mental and physical violence, **bullying**, literacy, copyright, **social media**, advertising, persuasiveness

Taloudellinen toiminta / Working life, entrepreneurship and the private economy
profession, working life, **entrepreneurship**, weekly allowance, salary, bank account, currency, **save, spend, job, profession**, employment, unemployment, salary, job application, entrepreneur, income, outcome, a **loan, budget, insurance**

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought
Illusion, **opposite, object, image**, identify, imagine, describe, reflect, overlap, **complimentary colours, muted colours, shading, light tone, dark tone**, texture, proportion, dot, continuous line, **diagonal line, horizontal line, vertical line, perspective**, bird's eye perspective, eye level perspective, frog perspective, perspective lines

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

Technique, portrait, self-portrait, combination, photo montage, mosaic, compose, combine, trace, scratch, construction paper, water-soluble, permanent, ink,

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

Pictograph, architecture, Stone Age art, classical art, Ancient Greek art, Ancient Roman art, sculpture

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing
natural materials, save, **nature, ecological, reduce, reuse, recycle**,

Vuosiluokka 6

Äidinkieli ja kirjallisuus

Kirjallisuus / Literature

Idiom, proverb, **expression, blog, drama, manuscript, lyrics**, script, **act**, prop, scene, sequence, internal, external, action, voice, character, facial expression, mime, actor, narrator, leading role, supporting role, walk-on, **speech, presentation**,

Kirjoittaminen / Writing

Essay, narrative, title, introduction, conclusion, cite, evidence, bibliography, tense, **present tense, future tense, simple present, present continuous, past tense, simple past, main clause**,

subordinate clause, standard language, **style, register**, definition, **taking notes, summary**, data collection, search, entry, **social media, internet safety, upload, download, publish**

Ympäristöoppi

S1 Minä ihmisenä

hormone, hygiene, general exercise, identity, drugs, alcohol, smoking, cigarettes, vaping, snuff, legal age, risks, feeling

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

responsibility, relations, responsibility for yourself and others, **friend, friendship, family, independence, role, gender**

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

continents, Tropic of Capricorn, Tropic of Cancer, Equator, Europe, Africa, Asia, South America, North America, Australia, Oceania, Antarctica, North Pole, ocean, Atlantic ocean, Pacific ocean, Indian ocean, Middle East, colony, refugee, refugee camp, culture, developing country, developed country, air pollution, rain season, dry season, flood, indian, slave, plantation, aboriginal

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Photosynthesis, raw materials, **heat energy**, radiation, conduction, convection, **burning, fire**, carbon, carbohydrate, oxygen, sugar, protein, **food chain, producer, consumer, decomposer**, germinate, growing season

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

climate change, change, technology, innovation, well fare, **United Nations, human rights**

Matematiikka

S1 Ajattelun taidot, S2 Luvut ja laskutoimitukset

Mathematical thinking / Numbers and calculation

numbers 0 – 10000000, calculate in stages, evaluate, separate, rotate, remove, obtain, addition with negative numbers, a common denominator, an improper fraction, a different denominator, a reciprocal, **hectometre, decametre, hectogram, decagram**, unit price, **a hectare, an acre**, a period of time, **a time zone**

S3 Algebra, S4 Geometria ja mittaaminen, S5 Tietojenkäsittely ja tilastot

Algebra, Geometry and measuring / Data processing and statistics

closed plane figure, regular polygon, diagonal, **base, prism**, congruent, cavalier perspective, dimension, **edge, axis**

Historia 4-6 luokat

Opettaja voi opettaa sisältöalueet kronologisesti tai temaattisesti.

Historia oppiaineena/ Studying history

history as a concept, my roots, my **family**, my **ancestors**/ forefathers, **historical sources**, **archaeologist**, **historian**, **time**, **century**, **decade**, **yesterday**

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty/ Prehistoric time and early high cultures

Ice **Age**, **Stone Age**, **Bronze Age**, **Iron Age**, cave paintings, **hunting**, **fishing**, **collecting food**, **farming**, literacy, **trading**, **fire**, **tool**, spear, arrow, ax, statue, crockery, millstone, **wild animal**, **domestic animal**, mammoth, **bronze**, **iron**, cuneiform, **Sumerians**, **wheel**, **Indus Valley**, **Egyptian Empire**, **Nile**, **pharaoh**, priest, scribe, soldier, artist, craftsman, farmer, slave, mummy, **pyramid**, embalming, flood, irrigation systems, **papyrus**

Vanha aika ja antiikin perintö/ Antics

Ancient **Greece**: Minoan culture, Mycenaean Greece culture, The Iliad and the Odyssey, Greek gods and goddesses, **Athens**, **Sparta**, **Persia**, Macedonia, city-states, People's Assembly, **democracy**, **Olympic games**, **theater**, drama, comedy, tragedy, art, **science**, **philosophers**, Socrates, Plato, Aristotle, **Alexander the Great**, **Hellenism**

Ancient Rome: Rome, the Romans, the Etruscans, Carthage, **Caesar**, Roman gods and goddesses, **emperor**, republic, **patrician**, **plebeian**, army, **gladiator**, spa, aqueduct, Eastern Rome, Western Rome

Keskiaika/Middle Ages

Middle **Ages**, Byzantine empire, **medieval castle**, **feudalism**, **crusades**, class, **pope**, bishop, **knight**, noble, serf, saint, abbey, cathedral, bubonic plague, black death, biography, **vikings**, viking runes, **Hanseatic League**, slash and burn agriculture

Uuden ajan murrosvaihe/ Renaissance and Enlightenment

Renaissance: **Martin Luther**, **Columbus**, Florence, **printing press**, autarchy, **reformation**, **protestantism**, **voyage of discovery**, **Native American**, **Inca**, **Maya**, **Aztec**, **colony**, **slave**

1600-1700: autocrat, **baroque**, **Louis the XIV**, **Copernicus**, geocentrism, heliocentrism, **enlightenment**, equality, rank, parliament, constitutional state, **the French Revolution**, liberty, fraternity and equality (Liberté, égalité, fraternité)

Suomi osana Ruotsia/ Finland as a part of Sweden

Sweden, **The Kalmar Union**, The Club war, duchy, rebellion, New Testament, clergy, bourgeoisie, **peasantry**, hunger year, tsar, **Peter the Great**, **Gustav Wasa**, **Stockholm**

Yhteiskuntaoppi 4-6 luokat

Arkielämä ja oman elämän hallinta / Everyday life and lifemanagement

person, **family, society, school, hobby, city, citizen, town, country, safety, job, professions, money, saving, buying, economy, shopping, recycling**

Demokraattinen yhteiskunta / Democratic society

city **council**, municipal council, city government, the municipal government, board, municipal elections, **taxes, services, laws, safety, president**, major, **democracy, dictatorship, parliament, government**

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen / Active citizenship and influencing

society, **community, human rights**, welfare state, freedom of speech, equality, majority, minority, international, **election, student council, vote, rules**, vandalism, mental and physical violence, **bullying**, literacy, copyright, **social media**, advertising, persuasiveness

Taloudellinen toiminta / Working life, entrepreneurship and the private economy

profession, working life, **entrepreneurship**, weekly allowance, salary, bank account, currency, **save, spend, job, profession**, employment, unemployment, salary, job application, entrepreneur, income, outcome, a **loan, budget, insurance**

Kuvataide

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu / Visual perception and thought

Illusion, **opposite, object, image**, identify, imagine, describe, reflect, overlap, **complimentary colours, muted colours, shading, light tone, dark tone**, texture, proportion, dot, continuous line, **diagonal line, horizontal line, vertical line, perspective**, bird's eye perspective, eye level perspective, frog perspective, perspective lines

Kuvallinen tuottaminen / Pictorial expression

Technique, portrait, self-portrait, combination, photo montage, mosaic, compose, combine, trace, scratch, contruction paper, water-soluble, permanent, ink,

Visuaalisen kulttuurin tulkinta / Interpreting visual culture

Pictograph, architecture, Stone Age art, classical art, Ancient Greek art, Ancient Roman art, sculpture

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen / Aesthetic, ecologic and ethical valuing

natural materials, save, **nature, ecological, reduce, reuse, recycle**,

Käsityö (pehmeät materiaalit) 5.-6.lk.

recycling, zipper, clothes, knit, print, bind, knitting needle, stitch, crochet hook, yarn, linen, silk, overlock sewing machine, loom, purl stitch, buttonhole

Käsityö (kovat materiaalit)

5th grade/ class

Wood work

- figure sawing, a mortise joint (tappiliitos), hinging (saranointi), drilling, a drilling machine

Metal work

- the use of metal work tools: sawing, filing and bending

Plastic work

- Bending, warming

Electronics

- constructing an electrical device, coding / programming, practising

Documentation

- documentation of the work; photos

6th grade/ class

Wood work

- the use of a grinder (hiomakone), the use of a turning machine (sorvi), if it is possible

Metal work

- the use of a chasing hammer (työpajavasara)

Electronics

- electronics and the function of components, coding / programming, coding / programming; to achieve a planned function, a 3D print, robotics, documentation, documentation of the work; photos

Pupil's own design

- the pupil designs a work using previously learned skills, the process can also include a new technique/ material, the design includes also plans of how the final work looks like, how it is made and examples of various material options, the pupil concludes the work, keeps a working diary which includes a personal evaluation of the final work, the working process and the means of consumption and working

Liikunta 5.-6. lk.

Voimistelu/Gymnastics

Fear, excitement, fail, succeed, exceed oneself, headstand, balance beam, sit-up, push-up, pull-up, blank, ball, hoop, ribbon, clubs

Perusliikunta / Basic movements and exercise

track and field, long jump, high jump, javelin throw, shot put, stretching, race, attitude, self-evaluation,

Palloilu / Ball games

competition, teamwork, strategy, defending, attacking, passing, receiving, catching with one hand, catching with two hands, kicking with right foot/ left foot, kicking moving ball, hitting moving ball, first base, second base, third base, home base, pitcher, batter, ball tricks,

Jää- ja lumiliikunta / Winter sports

centre of gravity, landing (from a jump), skating in rhythm, one-leg glide, skating backwards, using blade, crossover

Uiminen / Swimming

rescue swimming, life ring, jumping head first, swimming 50 meters on your back, diving 5 meters,

Musiikki- ja tanssiliikunta / Dancing and musical movement

Timing, space, strength, perceiving own body, keeping posture, galloping sideways, changing direction, repeating movements, dancing in a group, dancing with a pair

Luontoliikunta/ Outdoor sports

climbing on rocks, climbing up hill, difficult terrain, scale,

Bilingual Kajaani 2019 Curricula

STEP (Social skills, Working life, Life control, Locality)

1st grade/ class

one or several multi learning entity, handicrafts reform, programming

2nd grade / class

Handwriting, one or several multi learning entities, programming

2a) Focus on broadened learning entity:

- progress in lingual readiness, asking question and listening, progress in working skills, independent and group working,
- progress in taking care of personal and common school tasks
- extended evaluation conversation

3rd grade / class

- English starts
- physics, chemistry, biology and geography combined into environmental science
- one or several multi learning entities
- school's own optional subject (1 h/ week)

4th grade / class

- history and society subject start with history studies
- one or several multi learning entities
- school's own optional subject (1 h/ week)

5th grade / class

- PE; the Move-measurement: the pupil's physical function is evaluated in PE-lesson and results are evaluated in a broad health examination with the pupil and the parents
- STEP-learning entity (1 h /week, 2 – 4 topics/ year)

6th grade / class

- Swedish (B1) starts
- STEP-learning entity (1 h /week, 2 – 4 topics/ year)
- one or several multi learning entities
- extended evaluation conversation

7th grade / class

- one or several learning entities

8th grade / class

- PE; the Move-measurement: the pupil's physical function is evaluated in PE-lesson and results are evaluated in a broad health examination with the pupil and the parents
- one or several learning entities

9th grade / class

- one or several learning entities

WHAT WILL CHANGE IN KAJAANI?

Functional working

- role plays, debates, cooperative learning etc.

Structure of the school day

- the structure of the school day reforms because the ways of studying changes, longer working periods or longer breaks, to develop the wellbeing at school

Moving school

- Physical activity is promoted, break gymnastics, working on foot, sitting on a gymnastic ball

Increased responsibility

- the pupils are given more responsibility in their studies, "week contracts"

Phenomenal studying

- more learning projects, expert interviews, scheduling, finding solutions

Interaction between school and parents

- increasing, parents are taken more actively into the development of school, parental representation in the pupils' care group

New technology

- increased use of new technology, searching and processing information, making presentation

Together

- pupils in different ages work together, older pupils take responsibility and get the feeling of competence, the younger pupils like to adapt/ learn from the older pupils, increased cooperation between schools

Feedback

- the pupils get more positive feedback and encouraging; Wilma as a feedback tool

Alternatives for working in the classroom

- the pupils can choose their working space more frequently, the classroom is not the only alternative

Multi skills

- knowledge, skills, values, attitudes, function, will
- participation and influence, thinking and learning to learn, cultural skills, interaction and compulsion; “the culture path” plan, taking care of yourself and everyday skills, multi reading skill, skills in communicative technology, working life and entrepreneurial skills: “the working life and entrepreneurial path”
- the communicative technology strategy, regional strategy and regional education structure of communicative technology

The aim in comprehensive school is multi learning.